

A Régiók Bizottsága véleménye – Fehér könyv – A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje

(2012/C 391/02)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- kiemeli, hogy a legfontosabb olyan szereplőknek – köztük a helyi és regionális önkormányzatoknak –, amelyek kiegészítő nyugdíjrendszereket tartanak fenn a közszolgáltatások terén dolgozók többsége számára, részt kell venniük a nemzeti ellátási rendszerek reformját kísérő konzultációs folyamatban,
- hangsúlyozza, hogy az EU nyugdíjpolitikájának és az Európa 2020 stratégiának több aspektusa kölcsönösen erősíti egymást. A magasabb foglalkoztatási kvóta elérése az Európa 2020 stratégián belül javítja a szociális védelmi, valamint a nyugdíjrendszerek általános életképességét. A megfelelő nyugellátások viszont fontos előfeltételei annak, hogy el lehessen érni az Európa 2020 stratégiában említett, a szegénység csökkentésére irányuló célkitűzést, mivel az idősek továbbra is társadalmilag gazdaságilag sérülékeny csoportnak számítanak az EU-ban. A nyugdíjprogramok reformja mellett egy sor kísérő munkaerő-piaci intézkedésre is szükség van annak biztosítására, hogy az idősek továbbra is megfelelő bevételekkel rendelkezzenek a jövőben,
- tekintettel a magánnyugdíj-rendszerek különféle formáival összefüggő díjak és költségek magas szintjével és átláthatatlanságával kapcsolatos aggodalmakra, üdvözlőné, ha összehasonlító tanulmány készülne azzal a céllal, hogy a legjobb gyakorlatot alkalmazzák EU- szerte.

Előadó	Paul LINDQUIST (SE/EPP), Lidingö önkormányzatának tagja
Referenciaszöveg:	Fehér könyv – A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje COM(2012) 55 final

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Bevezetés

1. üdvözli az Európai Bizottság arra tett erőfeszítéseit, hogy megfeleljen azoknak a kihívásoknak, amelyekkel számos tagállam nyugdíjrendszerei kénytelenek szembesülni;
2. kiemelt jelentőséget tulajdonít a hosszú távon finanszírozható és megfelelő nyugdíj-megtakarításoknak, nemcsak az európai növekedési kilátások, hanem az uniós polgárok jóléte és jóléte tekintetében is;
3. úgy véli, hogy a nyugdíjrendszerek hosszú távú gazdasági életképessége alapvető feltétele a biztonságos és megfelelő nyugdíjaknak;
4. hangsúlyozza, hogy a törvény által előírt nyugdíjbiztosítás továbbra is fontos szerepet játszik abban, hogy megfelelő nyugdíjat szavatoljanak valamennyi nyugdíjasnak;
5. úgy véli, hogy az egész életen át kapott megfelelő kereseten alapuló nyugellátási rendszer elősegíti a hosszú távon fenntartható nyugellátások garantálását;
6. hangsúlyozza, hogy a nyugdíjrendszerek hosszú időn keresztül az adott tagállamban uralkodó körülmények függvényében alakultak. A törvény által előírt nyugdíjbiztosítás kialakítása ezért az egyes tagállamok feladata;
7. kiemeli, hogy a legfontosabb olyan szereplőknek – köztük a helyi és regionális önkormányzatoknak –, amelyek kiegészítő nyugdíjrendszereket tartanak fenn a közszolgáltatások terén dolgozók többsége számára, részt kell venniük a nemzeti ellátási rendszerek reformját kísérő konzultációs folyamatban;
8. kiemeli, hogy több tagállamban a szociális partnerek feladata az üzemi nyugdíjbiztosítások kialakítása. Így természetes, hogy az e területen hozott esetleges változtatásokat a szociális partnereknek kell végrehajtaniuk;
9. megállapítja, hogy a fehér könyv az EUMSZ 153. cikkén alapul. A tagállamok elsődleges felelősségi körébe tartozik a saját nyugdíjrendszerük kialakítása. Az EU-nak viszont támogatnia kell és ki kell egészítenie a tagállamok feladatköreit a szociális védelem terén. A fehér könyv nem tartalmaz konkrét

jogalkotási javaslatokat, ezért nem is vet fel problémákat a szubszidiaritás és az arányosság elveinek tekintetében. Ezzel szemben az RB rámutat, hogy a nyugdíjakkal kapcsolatos minden esetleges jövőbeli jogalkotási javaslatot gondosan ki kell elemezni a szubszidiaritási elv tekintetében;

10. hangsúlyozza, hogy az EU nyugdíjpolitikájának és az Európa 2020 stratégiának több aspektusa kölcsönösen erősíti egymást. A magasabb foglalkoztatási kvóta elérése az Európa 2020 stratégián belül javítja a szociális védelmi, valamint a nyugdíjrendszerek általános életképességét. A megfelelő nyugellátások viszont fontos előfeltételei annak, hogy el lehessen érni az Európa 2020 stratégiában említett, a szegénység csökkentésére irányuló célkitűzést, mivel az idős emberek továbbra is társadalmilag-gazdaságilag sérülékeny csoportnak számítanak az EU-ban ⁽¹⁾. A nyugdíjrendszerek reformja mellett egy sor munkaerőpiaci kísérőintézkedésre is szükség van, hogy a jövőben is biztosítható legyen az idős emberek megfelelő jövedelme;

A munka világa és nyugellátás kiegyensúlyozott viszonya

11. támogatja az Európai Bizottságnak azt a célját, hogy a nyugdíjkorhatárt adott esetben a várható élettartam növekedésével összhangban emelje meg. Ez hozzájárulhat a nyugdíjrendszerek pénzügyi életképességéhez. Ehhez tagállamonként különböző gyakorlati megoldásokra lesz szükség;

12. úgy véli, hogy a rugalmas nyugdíjkorhatár azt is magában foglalhatná, hogy az egyének úgy dönthetnek, hogy később hagyják abba kereső tevékenységüket, mint ami a rögzített nyugdíjkorhatár esetében lehetséges volna. Ezzel az egyének különböző körülményeitől függően hosszabb is lehet az élet aktív munkával töltött időszaka;

13. hangsúlyozza az idősebb (55–64 éves) munkavállalók munkaerő-piaci részvételének jelentőségét. A foglalkoztatási arány jelentős növelése ⁽²⁾ nagy előnyöket jelentene mind a gazdasági növekedés, mind a nyugdíjrendszerek nagyobb életképessége szempontjából;

14. megállapítja, hogy a nők, a fiatalok és a bevándorló nők foglalkoztatása nagymértékben növelhető, ezért hangsúlyozni kívánja, hogy mennyire fontos a foglalkoztatási arány növelése valamennyi korcsoportban. Ugyancsak fontos a fiatalok és a migránsok korábbi munkaerő-piacra lépéséhez szükséges feltételek javítása;

⁽¹⁾ Lásd CdR 319/2010 fin.

⁽²⁾ Az Eurostat szerint ez az arány, ahogyan azt a fehér könyv is idézi, több országban 40 % alatt van.

15. arra kéri a tagállamokat és a munkáltatókat, hogy alkalmazzanak olyan intézkedéseket, amelyek megkönnyítik és ösztönzik az idősebb munkavállalók munkaerőpiacon maradását;

16. üdvözlőné a szakaszos nyugdíjba vonulás, vagyis a teljes idejű munkavégzésből a teljes idejű nyugdíjas státuszba történő fokozatos átmenet nagyobb mértékű alkalmazását;

17. hangsúlyozza, hogy az életkor növekedésével a folyamatos egészségügyi problémák, illetve fogyatékoságok miatt kialakuló korlátozott munkaképesség valószínűsége is jelentősen növekszik⁽³⁾. Emiatt különösen fontos egyrészt, hogy a munkával töltött évek alatt folyamatosan létezzenek hatékony átállási és alkalmazkodási intézkedések, amelyek lehetővé teszik a karrier-, illetve munkahelyváltást, másrészt, hogy társadalmilag ösztönözzék az egész életen át tartó tanulást és az aktív és egészségesben történő öregedést;

18. úgy véli, hogy a hatóságoknak és a szociális partnereknek további intézkedéseket kellene kialakítaniuk és végrehajtaniuk az idősebb munkavállalók további foglalkoztatásának ösztönzése és támogatása érdekében, valamint a tényleges, illetve a szabályzatban foglalt nyugdíjba vonulás és nyugdíjkorhatár elérése közötti időbeli eltérések felszámolására, illetőleg megszüntetésére;

Kiegészítő nyugdíjak

19. úgy véli, hogy a foglalkoztatói nyugdíjellátás fontos kiegészítése lehet a törvény által előírt nyugdíjbiztosításnak. Az EU-nak emiatt ösztönöznie kell a bevált gyakorlatok elterjesztését, hogy ezáltal elősegítse a foglalkoztatói nyugdíjellátási rendszerek fejlődését a tagállamokban, valamint azok hozzájárulását egy több pilléren alapuló nyugdíjrendszerhez;

20. arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozottan legyenek tekintettel arra, hogy a kis- és középvállalkozásoknál foglalkoztatottakat, illetve az alacsonyan képzett, atipikus szerződéssel rendelkező és strukturális szempontból bizonytalan helyzetű munkavállalókat a foglalkoztatói nyugdíjellátási rendszerekben gyakran nem veszik olyan mértékben figyelembe, mint más munkavállalókat;

21. megállapítja, hogy a foglalkoztatói nyugdíjellátás különbözik a magánellátástól. Nagy különbség van egyébiránt az egyes foglalkoztatói nyugdíjellátások és biztosítási termékek között is. További, a fizetőképességre vonatkozó előírások megemelkedett költségekhez vezethetnek a foglalkoztatói nyugdíjellátási rendszerek területén anélkül, hogy ez jobb feltételekkel járna a foglalkoztatottak nyugdíját tekintve;

22. úgy véli, hogy a törvény által előírt nyugdíjbiztosításnak – esetleg a foglalkoztatói nyugdíjellátással ötvözve – elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a polgárok nyugállományba vonulásuk után megfelelő életszínvonalat tudjanak fenntartani, azonban a magánnyugdíj-megtakarítások és a harmadik pillér is ösztönzendők

23. kiemeli, hogy ösztönözni lehetne a nagyobb mértékű foglalkoztatottság akadályainak felszámolását. A foglalkoztatói

nyugdíjjárulékok életkortól függő befizetése, ahogyan az a teljesítményalapú rendszerekben megfigyelhető, viszonylag költségessé teszi az idősebb munkavállalók felvételét és további foglalkoztatását;

24. felhívja a figyelmet arra, hogy a foglalkoztatói nyugdíjak esetében gyakran bizonyos idejű munkaviszony szükséges ahhoz, hogy a járulékfizetési időszakot be lehessen számítani. Mindazonáltal számos fiatal munkavállaló viszonylag gyakran vált munkahelyet, sőt akár országot is. Az RB emiatt fontosnak tartja, hogy e munkavállalók esetében beszámítsák a befizetett járulékokat;

25. alapvetően kedvezően áll a nyugdíjjogosultságok hordozhatóságának kérdéséhez, és várakozással tekint a Bizottság javaslatai elé. Maga a kérdés viszont erősen összetett. Figyelembe kell venni az egyes tagállamokban működő foglalkoztatói nyugdíjrendszerek sokféleségét. Különösképpen el kell kerülni, hogy csökkenjen a munkaadók hajlandósága a foglalkoztatói nyugdíjak finanszírozására. Ezenkívül figyelembe kell venni az adójogi következményeket, a vagyonmegosztási jogszabályokat stb.;

26. tekintettel a magánnyugdíj-rendszerek különféle formáival összefüggő díjak és költségek magas szintjével és átláthatatlanságával kapcsolatos aggodalmakra, üdvözlőné, ha összehasonlító tanulmány készülne azzal a céllal, hogy a legjobb gyakorlatot alkalmazzák EU- szerte;

A nemek közötti egyenlőség

27. elismerését fejezi ki, hogy az Európai Bizottság figyelembe vette az RB arra vonatkozó javaslatát⁽⁴⁾, hogy szenteljen nagyobb figyelmet az egyenjogúság kérdésének. Ez a szempont nagy jelentőséggel bír a helyi és regionális önkormányzatok szempontjából, mivel itt a nők számos foglalkoztatási területen többségben vannak⁽⁵⁾;

28. támogatja az Európai Bizottság tagállamokhoz intézett ajánlását, melyben egyforma nyugdíjkorhatárt kíván bevezetni a férfiak és nők számára, hogy ezáltal csökkentsék a nemi alapon történő különbségtételt, valamint magasabb nyugdíjakat tegyen lehetővé a nők számára;

29. úgy véli, hogy az 55 és 64 év közötti nők és férfiak foglalkoztatása terén jelentkező nagy különbségek miatt kiemelt figyelmet kell fordítani az egyenjogúsággal kapcsolatos szempontokra a hosszabb munkával töltött időszak és az aktív időszak tekintetében, például a munka és a családi feladatok jobb összeegyeztethetőségét elősegítő intézkedések által;

30. rámutat arra, hogy az egyéb ápolási lehetőségek hiánya számos tagállamban főként a nők részére jelent további igénybevételt, ami miatt gyakran idejekorán nyugdíjba kell vonulniuk;

31. hangsúlyozza, hogy a nők nagyobb mértékű foglalkoztatása magasabb követelményeket állít a magas szintű gyermekfelügyelethez és idősgondozáshoz való hozzáférés tekintetében. Fontos, hogy a helyi és regionális önkormányzatok megfelelő eszközökkel rendelkezzenek ahhoz, hogy megfeleljenek e feladatoknak;

⁽³⁾ Applica & CESEP & Alphametrics (2007): *Men and women with disabilities in the EU: Statistical analysis of the LFS ad hoc module and the EU-SILC*

⁽⁴⁾ CdR 319/2010 fin.

⁽⁵⁾ Eurostat (2008): *A férfiak és nők élete Európában: statisztikai portré.*

32. megállapítja, hogy egyes tagállamokban a nők a férfiaknál gyakrabban szenvednek tartós krónikus betegségekben, ami csökkent munkaképességgel jár együtt, míg más tagállamokban ez inkább a férfiakra jellemző. Ezért a helyi és regionális önkormányzatokra kiemelt felelősség hárul a tekintetben, hogy alkalmazottaik számára jó munkakörülményeket biztosítsanak;

33. felhívja a figyelmet arra, hogy a részmunkaidő lehetősége, például kisgyermek felügyelete esetén, számos munkavállaló, nem utolsósorban nő számára fontos feltétel a munkaerőpiacon maradáshoz. Ezzel egyidejűleg biztosítani kell azt, hogy senki se maradjon egy nemkívánatos részmunkaidős foglalkoztatás keretei között, ami negatív hatással lenne a későbbi nyugdíjkifizetésekre;

34. annak érdekében, hogy a törvény által biztosított szülői szabadság ne vezessen csökkent nyugdíjakhoz, arra kell felkérni a tagállamokat, hogy gondolkodjanak annak lehetőségein, hogyan vehetők figyelembe ezek az időszakok a nyugdíjjogosultság szempontjából. Ennek a katonai szolgálat esetében is érvényesülnie kellene;

Tájékoztató

35. úgy véli, hogy a reformoknak olyan nyugdíjrendszer létrehozására kell irányulniuk, amely hosszú távon stabilitást garantál. A reformok csak abban az esetben lehetnek sikeresek, ha azokat igazságosnak tartják, amihez arra van szükség, hogy a nyilvánosságot megfelelően tájékoztassák a valódi problémákról és az azokkal kapcsolatos megoldási lehetőségekről;

36. hangsúlyozza, hogy a nyugdíjakkal kapcsolatos átfogó tájékoztató fontos ahhoz, hogy a polgárok könnyebben hozzassanak döntést nyugdíjtervezésük keretében. Az EU-n belüli szabad költözés joga ezen felül azzal jár, hogy egyre több uniós polgár szerez munkával töltött évei alatt nyugdíjjogosultságot különböző országokban, ami növeli az átfogó tájékoztató szükségességét;

37. arra kéri ezért az Európai Bizottságot, hogy vegye fontolóra egy közös online platform kialakítását, amely átfogó információt nyújtana a nyugdíjakkal kapcsolatban;

Egyéb

38. hangsúlyozza, hogy a megfelelő nyugdíjrendszerek fontosak a polgárok jóléte szempontjából, és döntő jelentőségük van a helyi és regionális önkormányzatok pénzügyi túlterhelésének elkerülésében;

39. sürgeti, hogy az Európai Bizottság az e területre vonatkozó jövőbeni intézkedéseivel mellékeljen megfelelő hatásértékeléseket, amelyek főként a helyi és regionális önkormányzatokra gyakorolt következményeket elemzik;

40. kéri, hogy az Európai Bizottság mérje fel, hogy mind az egyének szabad mozgásának, mind a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának előmozdítása érdekében szükség van-e összehangolásra ezen a területen a nyitott koordinációs módszer keretén belül.

Kelt Brüsszelben, 2012. október 10-én.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Ramón Luis VALCÁRCCEL SISO